

DOI: <http://doi.org/10.32750/2024-0202>

УДК 334.72

JEL Classification: F01, F15, F20, F29, O10

Птащенко Олена Валеріївна

доктор економічних наук, професор
професор кафедри підприємництва і торгівлі
Західноукраїнський національний університет
Тернопіль, Україна
ORCID ID: 0000-0002-2413-7648
e-mail: helenavaleriya@gmail.com

Іващенко Оксана Андріївна

кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри міжнародної економіки
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Київ, Україна
ORCID ID: 0000-0002-8490-778X
e-mail: o.ivashchenko@kubg.edu.ua

РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ: ІНСТРУМЕНТАРІЙ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ РОЗВИТКУ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ

Анотація. Розвиток суб'єктів підприємництва в умовах сучасного економічного простору потребує застосування інструментарію, який дозволяє ефективно реагувати на виклики та можливості ринку. Основні інструменти, що сприяють інтенсифікації розвитку підприємництва, включають: мікrokредитування, венчурний капітал, краудфандинг та інші фінансові інструменти, що дозволяють малим та середнім підприємствам залучати необхідні ресурси для розвитку, цифровізація бізнесу, навчання персоналу, інвестування в науково-дослідницькі роботи та інноваційні проекти, що дозволяє підприємствам створювати нові продукти та послуги, підвищуючи свою конкурентоспроможність на ринку. Соціально-економічна нестабільність може мати значний вплив на розвиток підприємництва, створюючи додаткові виклики, але також відкриваючи нові можливості для адаптивних та інноваційних суб'єктів. Соціально-економічна нестабільність може призводити до змін у споживчому попиті, що ускладнює планування та стратегічний розвиток бізнесу. Підприємці змушені швидко адаптувати свої продукти та послуги до нових умов ринку. Саме тому метою представленої роботи є визначення напрямів розвитку суб'єктів підприємництва за рахунок інструментарію інтенсифікації розвитку господарських структур та врахування соціально-економічної нестабільності сьогодення в умовах забезпечення економічної інклюзії. Основними методами, що були використані в роботі є: метод аналізу, метод дедукції, метод узагальнення, метод спрощення, логічний метод, метод синтезу, метод індукції, порівняльний метод, графічний метод, який дозволить наочно відобразити окремі результати дослідження. Розвиток суб'єктів підприємництва в умовах сучасного економічного простору вимагає використання інноваційних та адаптивних інструментів, які дозволяють ефективно реагувати на виклики, створені соціально-економічною нестабільністю. Важливою складовою успішного розвитку є здатність підприємців інтегрувати цифрові технології, постійно підвищувати кваліфікацію та шукати нові фінансові й організаційні рішення. Незважаючи на численні виклики, нестабільність може стати каталізатором для інновацій і зростання, створюючи нові можливості для підприємницької діяльності.

Ключові слова: інклюзивний розвиток; розвиток підприємництва; міжнародна проектна діяльність; соціально-економічна нестабільність; інтенсифікація розвитку; проектна діяльність; економічна інклюзія; інклюзія.

ВСТУП

У сучасному глобальному економічному просторі підприємство відіграє ключову роль у розвитку економік країн, сприяючи створенню робочих місць, підвищенню добробуту населення та інноваційним змінам. Однак ефективний розвиток підприємництва вимагає

наявності сприятливих умов, що забезпечують рівний доступ до ресурсів, можливостей і ринків для всіх суб'єктів господарювання. В умовах економічної інклюзії, яка передбачає залучення широкого кола учасників до економічних процесів незалежно від їхнього соціально-економічного статусу чи географічного розташування, розвиток підприємництва стає особливо актуальним.

Водночас сучасний світ стикається зі зростаючими викликами соціально-економічної нестабільності, що проявляються в економічних кризах, політичних конфліктах, глобальних пандеміях та інших непередбачуваних подіях. Ці фактори створюють додаткові ризики та обмеження для підприємницької діяльності, особливо для малих та середніх підприємств, які є найбільш вразливими до зовнішніх впливів.

Тому важливо зазначити, що саме у таких умовах виникає необхідність розробки інструментарію, який дозволить інтенсифікувати розвиток суб'єктів підприємництва, підвищуючи їхню стійкість до негативних впливів соціально-економічної нестабільності та забезпечуючи реалізацію принципів економічної інклюзії. Цей інструментарій має включати фінансові механізми підтримки, освітні програми, впровадження інноваційних технологій та створення сприятливого регуляторного середовища.

При цьому сьогодні суб'єкти підприємництва розглядаються як ключові агенти економічного розвитку, що забезпечують створення нових робочих місць, збільшення виробництва, розвиток інфраструктури та покращення життєвого рівня населення. Зростання глобальної конкуренції змушує підприємства шукати нові ринки, інвестувати в інноваційні технології та вдосконалювати свої управлінські практики. В умовах швидкої зміни економічних та соціокультурних реалій, суб'єкти підприємництва повинні бути готові до постійного самовдосконалення, адаптації та інновацій. Цей процес вимагає не лише фінансових ресурсів, але й компетентності, креативності та лідерських якостей від керівництва та персоналу. Враховуючи значущість підприємництва для економічного розвитку та соціальної стабільності, дослідження проблеми розвитку суб'єктів підприємництва в умовах економічної інклюзії та соціально-економічної нестабільності є важливим завданням сучасної економічної науки.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та швидкого технологічного прогресу розвиток суб'єктів підприємництва стає ключовим фактором стабільності та конкурентоспроможності економічних систем. Однак, цей процес супроводжується численними викликами, серед яких важливе місце займає соціально-економічна нестабільність.

Саме тому слід зазначити, що розвиток суб'єктів підприємництва в умовах економічної інклюзії передбачає створення рівних можливостей для участі в економічному житті всіх верств населення, незалежно від їхнього соціально-економічного статусу, регіонального розташування або інших факторів. Проблема полягає в необхідності розробки та впровадження інструментарію, який дозволить інтенсифікувати розвиток підприємництва в умовах економічної нерівності та соціально-економічної нестабільності. Отже, необхідно розглянути всі виклики які виникають перед підприємницькими структурами сьогодні (таблиця 1).

Таблиця 1

Виклики сьогодення перед суб'єктами підприємництва

Виклик	Обґрунтування виклику
Економічна інклюзія	
Нерівний доступ до ресурсів	У багатьох країнах та регіонах економічний розвиток є нерівномірним, що створює суттєві бар'єри для розвитку підприємництва. Дрібні підприємці, особливо у віддалених районах, часто стикаються з проблемами доступу до фінансування, сучасних технологій і ринків збуту
Недостатність фінансових інструментів	Традиційні фінансові інститути можуть бути недоступні або неефективні для підтримки малого та середнього бізнесу (МСБ), особливо в умовах економічної нестабільності, що зумовлює необхідність розвитку альтернативних фінансових механізмів, таких як мікрофінансування, краудфандинг або державні гранти
Відсутність необхідних навичок і знань	Багато підприємців, особливо з малозабезпечених або соціально вразливих груп, не мають достатньої кваліфікації та знань для ефективного ведення бізнесу

Виклик	Обґрунтування виклику
Соціально-економічна нестабільність	
Ризиковість	Нестабільність на ринках і в економіці в цілому підвищує ризики для підприємців, зокрема для тих, хто вже стикається з економічними викликами. Невизначеність щодо економічної ситуації ускладнює планування і довгострокові інвестиції, що може стримувати розвиток бізнесу
Коливання курсу валют та інфляція	Часті зміни валютних курсів та інфляційні процеси можуть негативно впливати на фінансовий стан підприємців, зокрема тих, хто працює на малих ринках або має обмежений доступ до фінансових ресурсів
Зміни в регуляторному середовищі	Політична нестабільність і зміни у державній політиці можуть призводити до різких змін у регуляторному середовищі, що створює додаткові труднощі для підприємців, які змушені постійно адаптуватися до нових умов
Інструментарій інтенсифікації розвитку	
Створення доступних фінансових інструментів	Розробка спеціальних програм мікрофінансування, державних субсидій та інших фінансових механізмів для підтримки підприємців, особливо з вразливих груп населення
Інноваційні технології	Сприяння доступу до сучасних технологій і цифрових платформ, що можуть підвищити ефективність і конкурентоспроможність підприємств
Партнерство	Створення бізнес-мереж, асоціацій і кластерів для спільного вирішення проблем та обміну досвідом серед підприємців

Джерело: складено авторами на основі джерел [1] – [8]

Таким чином, розвиток суб'єктів підприємництва в умовах економічної інклюзії та соціально-економічної нестабільності вимагає комплексного підходу, що включає впровадження фінансових, освітніх і технологічних інструментів, спрямованих на подолання бар'єрів і зниження ризиків. Без створення таких умов досягнення економічної інклюзії та сталого розвитку підприємництва буде ускладненим, що може негативно вплинути на економічний розвиток країни в цілому. Саме тому представлене дослідження є актуальним та своєчасним, а через трансформаційні зміни та динамічний розвиток деякі аспекти потребують постійного уточнення та більш глибокого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика представленого дослідження має широкий спектр, так званої, дії. Це передусім пов'язано з процесами глобалізації, інтеграції та становлення нового інформаційного суспільства, що спродуціювало розвиток цифровізації та цифрової економіки. За таких умов розвитку глобального економічного простору на перший план виходять питання забезпечення інклюзії, як однієї з основних складових сучасного економічного розвитку. Питання забезпечення інклюзивності сьогодні торкаються всіх економічних сфер та мають суттєвий вплив на забезпечення сталого розвитку. Саме тому представлена проблематика дослідження знайшла свій відгук у роботах багатьох вчених та економістів, також представлена проблематика розглядається деякими політиками та політологами, а також соціологами та психологами в окремих своїх аспектах.

Так G. Núñez і F. Da Silva [1], P. C. G. Martin, N. Korporcic, V. Parida, і D. Sjödin [2] в своїх роботах роблять акцент на глобальному розумінні підприємництва в цифровізованому суспільстві, що призводить до підприємницьких об'єднань та кооперації, що в свою чергу має суттєвий вплив на забезпечення економічної інклюзії та створює особливий інструментарій для забезпечення інтенсифікації розвитку суб'єктів підприємництва.

F. Butollo і L. Schneidmesser [3], H. Kagermann, R. Anderl, J. Gausemeier, G. Schuh, W. Wahlster [4], P. Carvalho, N. Gabriela і E. W. Cazarini [5], A. Krysovatyu, O. Sokhatskya [6], M. Rubmann [7], M. Sony [8] в своїх дослідженнях акцентують увагу на становленні нового індустріального укладу, який враховує особливості розвитку сучасного глобального економічного простору та охоплює усі новітні економічні явища та течії сьогодення.

N. V. Reznikova, M. Yu. Rubtsova, O. A. Ivashchenko [9], T. Shtal, O. Ptashchenko, S. Rodionov, O. Kurtsev, [10], С. Лучик [11], О. Прокопенко [12], О. Шкінь [13], Г. Возняк [14], А. Шлапак, О. Yatsenko, О. Ivashchenko, N. Zarytska, V. Osadchuk, [15], Н. В. Резнікова, А. В. Шлапак, О. А. Іващенко [16], О. Птащенко, Н. Резнікова, О. Іващенко [17], В. Danylyshyn,

О. Bondarenko, М. Gudz, О. Ptashchenko, А. Mohylova і L. Radkevych [18] представлені автори та їх дослідження торкаються окремих аспектів розвитку суб'єктів підприємництва в умовах економічної інклюзії, цифровізації та глобальних викликів сьогодення.

Зазначені дослідження є маленькою частиною всього спектру дослідження представленої проблематики та торкаються тільки окремих аспектів, що розглянуті в представленому дослідженні.

Мета статті. Метою дослідження є визначення напрямів розвитку суб'єктів підприємництва за рахунок інструментарію інтенсифікації розвитку господарських структур та врахування соціально-економічної нестабільності сьогодення в умовах забезпечення економічної інклюзії.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розвиток підприємництва в сучасних умовах стає дедалі складнішим завданням через зростаючу соціально-економічну нестабільність та нерівномірний доступ до економічних ресурсів. Глобальні виклики, такі як економічні кризи, політичні конфлікти, зміни клімату та пандемії, створюють додаткові бар'єри для підприємницької діяльності. У таких умовах підприємці змушені не лише адаптуватися до нестабільного середовища, але й знаходити нові можливості для зростання та розвитку. Саме тому на рис. 1 представимо схематичне відображення розвитку суб'єктів підприємництва.

Рис. 1. Схематичне представлення розвитку суб'єктів підприємництва

Джерело: складено авторами

Також зазначимо, що нестабільність створює невизначеність і підвищує ризики для підприємств, особливо для малих і середніх підприємств, які є менш захищеними від зовнішніх потрясінь. При цьому економічна інклюзія є необхідною умовою для сталого розвитку суб'єктів підприємництва, оскільки вона забезпечує рівні можливості для всіх учасників економічного процесу. Впровадження інклюзивних політик сприяє зростанню підприємницької активності, зниженню рівня бідності, зменшенню соціальної нерівності та підвищенню загального рівня економічного розвитку.

Отже, економічна інклюзія стає одним із ключових пріоритетів сучасної економічної політики, спрямованої на забезпечення рівних можливостей для всіх верств населення, що включає підтримку малих та середніх підприємств, розвиток інноваційного потенціалу та сприяння участі в економічному житті вразливих груп населення. Економічна інклюзія передбачає створення умов для рівного доступу до фінансових ресурсів, ринків, технологій та освітніх програм, що сприяє зростанню підприємництва та загальному економічному розвитку.

Для розвитку суб'єктів підприємництва в умовах економічної інклюзії та соціально-економічної нестабільності необхідно застосовувати комплексний підхід, який включає фінансову підтримку, впровадження інноваційних технологій, розвиток освіти та інфраструктури, а також забезпечення соціальної відповідальності та стійкості бізнесу. Використання такого інструментарію сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємств, створенню нових робочих місць та забезпеченню сталого економічного розвитку (таблиця 2).

Таблиця 2

Складові комплексного підходу до розвитку суб'єктів підприємництва

Складова	Обґрунтування складової
Фінансова підтримка	
Розширення доступу до фінансування	Це може бути досягнуто шляхом розвитку мікрокредитування, краудфандингу, державних субсидій та грантових програм, що спеціально спрямовані на підтримку малих і середніх підприємств
Венчурний капітал	Це дозволить підприємцям залучати необхідний капітал для реалізації ризикованих, але перспективних проєктів
Інноваційні та цифрові технології	
Цифровізація бізнесу	Впровадження сучасних цифрових технологій дозволяє підприємствам оптимізувати процеси, знизити витрати та підвищити ефективність
Підтримка інноваційних розробок	Інвестиції в науково-дослідницькі роботи та розвиток інноваційних продуктів і послуг дозволять підприємствам адаптуватися до змін ринку та знайти нові ніші для розвитку
Освіта	
Навчання та розвиток навичок	Це включає курси з цифрових технологій, фінансового управління, маркетингу та інших важливих аспектів підприємницької діяльності
Підтримка стартапів	Створення програм наставництва та інкубаційних центрів сприятиме розвитку нових підприємств, надаючи їм необхідні знання та ресурси для успішного старту
Інфраструктурний розвиток	
Розвиток бізнес-інкубаторів та технологічних парків	Створення спеціалізованих бізнес-інкубаторів та технологічних парків сприятиме розвитку інноваційних підприємств, надаючи їм доступ до необхідної інфраструктури, обладнання та експертної підтримки
Кластерні ініціативи	Формування кластерів дозволить підприємствам ефективніше співпрацювати, обмінюватися досвідом і розширювати свої можливості на внутрішніх та зовнішніх ринках
Соціальна відповідальність бізнесу	
Розвиток соціального підприємництва	У контексті економічної інклюзії важливо підтримувати розвиток соціально відповідальних підприємств, які орієнтовані на вирішення соціальних проблем і забезпечення стійкого розвитку
Управління ризиками	Врахування соціально-економічної нестабільності вимагає від підприємств розробки стратегій управління ризиками, які передбачають диверсифікацію діяльності, зниження залежності від зовнішніх факторів та підвищення стійкості до економічних потрясінь

Джерело: складено авторами враховуючі джерела [9] – [12], [15]

Інтенсифікація розвитку суб'єктів підприємництва вимагає застосування різноманітних інструментів, спрямованих на підвищення їхньої ефективності, конкурентоспроможності та стійкості в умовах сучасної економіки. Зазначимо, що інструменти можуть бути економічного, фінансового, організаційного та технологічного характеру, і вони використовуються для стимулювання зростання, інновацій та розвитку підприємницьких структур. Саме тому в таблиці 3 представимо систематизацію інструментарію інтенсифікації розвитку суб'єктів підприємництва з урахуванням впливу економічної інклюзії та соціально-економічної нестабільності.

Таблиця 3

Систематизація інструментарію інтенсифікації розвитку суб'єктів підприємництва

Група інструментарію	Інструментарій	Характеристика	Вплив економічної інклюзії	Вплив соціально-економічної нестабільності
Фінансовий інструментарій	Кредитні програми	Пільгові кредити, мікрофінансування та венчурний капітал є важливими джерелами фінансування для розвитку підприємств, особливо на етапі їхнього зростання	середній	високий
	Гранти та субсидії	Державні та міжнародні програми підтримки	високий	високий
	Лізинг		високий	високий
	Краудфандинг та краудінвестинг		високий	високий
Технологічний інструментарій	Інформаційно-комунікаційні технології	Використання сучасних технологій для автоматизації бізнес-процесів, Big Data, підвищення ефективності виробничих процесів	середній	середній
	Інноваційні розробки	Розробка і впровадження нових продуктів, послуг і технологій, що забезпечують підприємствам конкурентні переваги на ринку	середній	високий
	Цифровізація	Перехід до цифрових бізнес-моделей, що дозволяє підвищити продуктивність і розширити доступ до глобальних ринків	високий	високий
Організаційний інструментарій	Аутсорсинг		середній	середній
	Мережеві структури та кластеризація	Об'єднання підприємств в кластери або мережі сприяє кооперації, обміну знаннями та спільному вирішенню інноваційних завдань	середній	середній
	Корпоративне управління	Впровадження сучасних методів управління і планування для підвищення ефективності організації, поліпшення управлінської культури та забезпечення сталого розвитку	низький	середній

Група інструментарію	Інструментарій	Характеристика	Вплив економічної інклюдії	Вплив соціально-економічної нестабільності
Освітній інструментарій	Програми підвищення кваліфікації	Навчання працівників новим навичкам, необхідним для адаптації до змін ринкових умов і технологій	високий	високий
	Лідерські програми		високий	середній
	Підтримка талантів	Створення умов для залучення та утримання висококваліфікованих фахівців, що є ключовим фактором успішного розвитку бізнесу	високий	середній
Маркетинговий інструментарій	Розширення каналів збуту	Онлайн-продажі, соціальні мережі, маркетплейси як складові нових ринків	низький	середній
	Брендинг		низький	середній
	Система споживчої лояльності	Використання маркетингових досліджень для вивчення потреб клієнтів, аналізу конкурентів і прийняття стратегічних рішень щодо продуктового портфеля та цінової політики	середній	високий
Регуляторний інструментарій	Державна підтримка	Податкові пільги, субсидії та регуляторні реформи, що сприяють спрощенню умов ведення бізнесу	високий	високий
	Інтелектуальна власність	Забезпечення правової охорони інноваційних розробок та патентування нових продуктів	високий	високий
	Співпраця з міжнародними організаціями	Використання ресурсів та можливостей, які надаються міжнародними фінансовими та бізнес-структурами для розвитку підприємництва в різних країнах	високий	високий

Джерело: складено авторами

Таким чином, інструментарій інтенсифікації розвитку суб'єктів підприємництва охоплює широкий спектр методів і засобів, що дозволяють підвищити ефективність, продуктивність і стійкість підприємств у сучасному конкурентному середовищі. Використання цих інструментів допомагає підприємствам адаптуватися до змін, впроваджувати інновації та досягати сталого зростання навіть у складних економічних умовах.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, розвиток суб'єктів підприємництва в умовах економічної інклюзії та соціально-економічної нестабільності вимагає впровадження комплексного підходу, який передбачає застосування сучасного інструментарію для інтенсифікації їхнього розвитку. Важливо забезпечити доступ до фінансових ресурсів, технологій, освітніх програм та підтримки, що дозволить підприємствам адаптуватися до викликів сучасного світу.

Економічна інклюзія стає ключовою умовою для забезпечення рівних можливостей усім суб'єктам господарювання, незалежно від їхнього розміру, соціального статусу або географічного розташування, що сприяє створенню більш стійкої та справедливої економічної системи, здатної витримати зовнішні шоки та забезпечити тривале економічне зростання.

Урахування соціально-економічної нестабільності при розробці стратегій підтримки підприємництва дозволить знизити ризики та підвищити стійкість бізнесу до зовнішніх впливів. Важливо також розвивати інноваційні підходи та цифрові технології, що сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності підприємств на глобальних ринках.

Саме тому, розвиток суб'єктів підприємництва в умовах економічної інклюзії та соціально-економічної нестабільності є важливим чинником сталого розвитку економіки, що вимагає узгоджених дій з боку держави, бізнесу та суспільства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Núñez, G. and F. Da Silva (2021), "Free competition in the post-pandemic digital era: the impact on SMEs", Project Documents (LC/TS.2021/15), Santiago, Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC)
2. Patricia Carolina Garcia Martin, Nikolina Koporcic, Vinit Parida, and David Sjödin (2023) Scaling Digital Solutions in Traditional Industries: A Mission Impossible for Small Firms? URL: <https://cmr.berkeley.edu/assets/documents/pdf/2023-11-scaling-digital-solutions-in-traditional-industries-a-mission-impossible-for-small-firms.pdf>
3. Florian Butollo and Lea Schneidmesser (2022) Platforms in Industry – disruptors of traditional manufacturing? URL: https://digitalage.berlin/wp-content/uploads/2022/02/Brief_ButolloSchneidmesser_4.pdf
4. Henning Kagermann, Reiner Anderl, Jürgen Gausemeier, Günther Schuh, Wolfgang Wahlster (Eds.) (2016) Industrie 4.0 in a Global Context URL: https://www.acatech.de/wp-content/uploads/2016/11/acatech_eng_STUDIE_Industrie40_global_Web.pdf
5. Pereira Carvalho, Núbia Gabriela, and Edson Walimir Cazarini. 2020. Industry 4.0—What Is It? In Industry 4.0 Current Status and Future Trends. London: IntechOpen. ISBN 978-1-83880-086-4.
6. Krysovaty, A.I., & Sokhatskya, O.M. (Eds.). (2018). The fourth industrial revolution: Changing directions of international investment flows. Ternopil: PE Yu.V. Osadtsa.
7. Rubmann, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. The Boston Consulting Group. Inc. 2015. Retrieved from https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries
8. Michael Sony (2018) Industry 4.0 and lean management: a proposed integration model and research propositions Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/328611557_Industry_40_and_lean_management_a_proposed_integration_model_and_research_propositions
9. Reznikova, N.V., Rubtsova, M.Yu., & Ivashchenko O.A. (2019). Prospects for the development of international marketing strategies in the context of global convergence. *Efektivna Ekonomika*, 7. doi: 10.32702/2307-2105-2019.7.10.
10. Shtal, T., Ptashchenko, O., Rodionov, S., & Kurtsev, O. (2023). Implementation of modern marketing tools in entrepreneurial activity. *Development Management*, 22(4), 53-63. doi: 10.57111/devt/4.2023.53. URL: <https://ecdev.com.ua/uk/journals/t-22-4-2023/implementatsiya-suchasnogo-marketingovogo-instrumentariyu-v-pidpriyemnistku-diyalnist>
11. Лучик С. Проблеми і перспективи розвитку малого і середнього бізнесу : монографія / за ред. д.е.н., професора С.Д. Лучик; Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Чернівці : Технодрук, 2021. 400 с.
12. Соціально-економічна мотивація інноваційного розвитку регіону : монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 576 с
13. Шкінь О. М. Концептуальні засади сучасної парадигми стратегічного управління інноваційною

діяльністю / О. М. Шкінь // Економіка та держава. – 2012. – № 4. – С. 85-86.

14. Фінансові детермінанти економічного зростання регіонів і громад України в умовах нестабільності: погляд крізь призму поведінкової економіки: монографія / за ред. Возняк Г.В. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України, 2023. 557 с.

15. Shlapak A., Yatsenko O., Ivashchenko O., Zarytska N., Osadchuk, V. (2023) Digital transformation of international trade in the context of global competition: technological innovations and investment priorities Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики (6 (53)). pp. 334-347. ISSN 2306-4994; 2310-8770

16. Резнікова, Н.В., Шлапак А.В., Іващенко, О.А. (2023) From industrial ecosystems to digital economy ecosystems: new business models and models of competition in the conditions of digitalization of international trade in goods and services Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки» (2(316)). pp. 332-340. ISSN 2307-5740

17. Птащенко, О., Резнікова, Н., & Іващенко, О. (2023). МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЧНІ АЛЬЯНСИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ І РОЗВИТКУ РИНКУ ДАНИХ. Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій, 2(12), 214-227. <https://doi.org/10.32750/2023-0218>
<https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/250>

18. Bohdan Danylyshyn, Olena Bondarenko, Maryna Gudz, Olena Ptashchenko, Anastasiia Mohylova and Larysa Radkevych. Marketing Tools to Increase Regional Investment Attractiveness. [ref]: vol.21.2023. Pages 1101-1108. available at: <https://refpress.org/ref-vol21-a122/> DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2023.21.121>

Olena Ptashchenko

Doctor Of Economic Sciences, Professor
Professor of the Department of Entrepreneurship and Trade
West Ukrainian National University
Ternopil, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-2413-7648
e-mail: helenavaleriya@gmail.com

Oksana Ivashchenko

PhD (Economic Sciences), Associate Professor
Associate Professor of the Department of International Economics
Boris Grinchenko Kyiv Metropolitan University
Kyiv, Ukraine
ORCID ID: 0000-0002-8490-778X
e-mail: o.ivashchenko@kubg.edu.ua

DEVELOPMENT OF BUSINESS ENTITIES IN THE CONTEXT OF ECONOMIC INCLUSION: TOOLS FOR DEVELOPMENT INTENSIFICATION AND SOCIO-ECONOMIC INSTABILITY

Abstract. The development of business entities in the conditions of the modern economic space requires the use of tools that allow effective response to market challenges and opportunities. The main tools contributing to the intensification of the development of entrepreneurship include: microcredit, venture capital, crowdfunding and other financial instruments that allow small and medium-sized enterprises to attract the necessary resources for development, digitalization of business, personnel training, investment in research and innovation projects, which allows enterprises to create new products and services, increasing their competitiveness in the market. Socio-economic instability can have a significant impact on the development of entrepreneurship, creating additional challenges, but also opening up new opportunities for adaptive and innovative actors. Socio-economic instability can lead to changes in consumer demand, which complicates planning and strategic business development. Entrepreneurs are forced to quickly adapt their products and services to new market conditions. That is why the purpose of the presented work is to determine the directions of development of business entities due to the tools of intensification of the development of economic structures and taking into account the socio-economic instability of today in the conditions of ensuring economic inclusion. The main methods used in the work are: the analysis method, the deduction method, the generalization method, the simplification method, the logical method, the synthesis method, the induction method, the comparative method, and the graphic method, which will allow you to visually display individual research results. The development of business entities in the conditions of the modern economic space requires the use of innovative and adaptive tools that allow effective response to challenges created by socio-economic instability. An important component of successful development is the ability of entrepreneurs to integrate digital technologies, constantly improve their skills and look for new financial and organizational solutions. Despite the many challenges, instability can be a catalyst for innovation and growth, creating new opportunities for entrepreneurship.

Keywords: Inclusive development; development of entrepreneurship; international project activity; socio-economic instability; intensification of development; project activity; economic inclusion; inclusion.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Núñez, G. and F. Da Silva (2021), "Free competition in the post-pandemic digital era: the impact on SMEs", Project Documents (LC/TS.2021/15), Santiago, Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC)
2. Patricia Carolina Garcia Martin, Nikolina Koporcic, Vinit Parida, and David Sjödin (2023) Scaling Digital Solutions in Traditional Industries: A Mission Impossible for Small Firms? URL: <https://cmr.berkeley.edu/assets/documents/pdf/2023-11-scaling-digital-solutions-in-traditional-industries-a-mission-impossible-for-small-firms.pdf>
3. Florian Butollo and Lea Schneidemesser (2022) Platforms in Industry – disruptors of traditional manufacturing? URL: https://digitalage.berlin/wp-content/uploads/2022/02/Brief_ButolloSchneidemesser_4.pdf
4. Henning Kagermann, Reiner Anderl, Jürgen Gausemeier, Günther Schuh, Wolfgang Wahlster (Eds.) (2016) Industrie 4.0 in a Global Context URL: https://www.acatech.de/wp-content/uploads/2016/11/acatech_eng_STUDIE_Industrie40_global_Web.pdf

5. Pereira Carvalho, Núbia Gabriela, and Edson Walimir Cazarini. (2020). Industry 4.0—What Is It? In Industry 4.0 Current Status and Future Trends. London: IntechOpen. ISBN 978-1-83880-086-4.
6. Krysovaty, A.I., & Sokhatskya, O.M. (Eds.). (2018). The fourth industrial revolution: Changing directions of international investment flows. Ternopil: PE Yu.V. Osadtsa.
7. Rubmann, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. The Boston Consulting Group. Inc. 2015. Retrieved from https://www.bcg.com/publications/2015/engineered_products_project_business_industry_4_future_productivity_growth_manufacturing_industries
8. Michael Sony (2018) Industry 4.0 and lean management: a proposed integration model and research propositions Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/328611557_Industry_40_and_lean_management_a_proposed_integration_model_and_research_propositions
9. Reznikova, N., Rubtsova, M., & Ivashchenko O. (2019). Prospects for the development of international marketing strategies in the context of global convergence. Efektyvna Ekonomika, 7. doi: 10.32702/2307-2105-2019.7.10.
10. Shtal, T., Ptashchenko, O., Rodionov, S., & Kurtsev, O. (2023). Implementation of modern marketing tools in entrepreneurial activity. Development Management, 22(4), 53-63. doi: 10.57111/dev/4.2023.53. URL: <https://ecdev.com.ua/uk/journals/t-22-4-2023/implementatsiya-suchasnogo-marketingovogo-instrumentariyu-v-pidpriyemnistku-diyalnist>
11. Luchyk, S. (2021). Problems and prospects for the development of small and medium-sized businesses. Chernivtsi: Tekhnodruk. 400 pages.
12. Socio-economic motivation of innovative development of the region. (2012). Sumy. Sumy State University. 576 pages.
13. Shkin, O. M. (2012). Conceptual principles of the modern paradigm of strategic management of innovative activities. Economy and State, (4), 85-86.
14. Financial determinants of economic growth of regions and communities of Ukraine in conditions of instability: A view through the prism of behavioral economics. (2023). Lviv: M. I. Dolishniy Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine. 557 pages.
15. Shlapak, A., Yatsenko, O., Ivashchenko, O., Zarytska, N., & Osadchuk, V. (2023). Digital transformation of international trade in the context of global competition: Technological innovations and investment priorities. Financial and Credit Activities: Problems of Theory and Practice, 6(53), 334-347.
16. Reznikova, N., Shlapak, A., & Ivashchenko, O. (2023). From industrial ecosystems to digital economy ecosystems: New business models and models of competition in the conditions of digitalization of international trade in goods and services. Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 2(316), 332-340.
17. Ptashchenko, O., Reznikova, N., & Ivashchenko, O. (2023). International strategic alliances in the context of digital transformation and data market development. European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation. 2(12), 214-227. <https://doi.org/10.32750/2023-0218>
18. Danylyshyn, B., Bondarenko, O., Gudzyk, M., Ptashchenko, O., Mohylova, A., & Radkevych, L. (2023). Marketing tools to increase regional investment attractiveness. Vol. 21, Pages 1101-1108. Available at: <https://refpress.org/ref-vol21-a122/> DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2023.21.121>

Стаття надійшла до редакції 01.08.24

Рецензовано 09.08.24

Опубліковано 14.08.2024 р.

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.